

Position Paper Wet Toekomst Pensioenen

Dit position paper is geschreven als bijdrage aan het rondetafelgesprek met de commissie voor Sociale Zekerheid en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer op 31 mei 2022

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEM

Minister Schouten (Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen) heeft op 30 maart 2022 de Wet Toekomst Pensioenen naar de Tweede Kamer gestuurd. Met dit wetsvoorstel worden in de ogen van DNB noodzakelijke belangrijke stappen gezet naar een toekomstbestendiger pensioenstelsel:

- Pensioenfondsen zeggen in het wetsvoorstel geen pensioenuitkeringen meer toe. Hiermee vervalt de noodzaak van een rekenrente voor het waarderen van pensioenaanspraken en daarmee een belangrijke bron van spanning tussen generaties.
- Het nieuwe pensioenstelsel kent een risicohouding per leeftijdscohort. Dit zorgt ervoor dat de risico's waaraan jonge en oude deelnemers blootstaan beter aansluiten bij de risico's die zij willen en kunnen dragen.
- De afschaffing van de doorsneesystematiek zorgt ervoor dat het pensioenstelsel beter past bij de moderne arbeidsmarkt. Deelnemers krijgen een pensioenopbouw die aansluit bij de voor hen ingelegde premie.
- Tegelijkertijd blijven de sterke punten van het huidige pensioenstelsel behouden, waaronder de verplichtstelling, de collectieve uitvoering en het collectieve beleggingsbeleid.

Belangrijke elementen uit het wetsvoorstel

Een evenwichtige en beheerste overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is voor het slagen van de stelselwijziging van cruciaal belang. Het wetsvoorstel bevat hiervoor belangrijke waarborgen:

- **Het inzichtelijk maken van de generatie-effecten van de transitie met het "netto profijt", dat in één cijfer de toe- of afname van de pensioenwaarde aangeeft.** Voor een transparante en evenwichtige afweging van belangen – en daarmee voor het vertrouwen van deelnemers – is het essentieel dat generatie-effecten met deze wettelijke uniforme maatstaf worden berekend. Hiermee kunnen alle partijen die betrokken zijn bij het besluitvormingsproces in één oogopslag zien welke generaties erop voor- of achteruit gaan.
- **Een wettelijke inkadering van invaarmethoden die een evenwichtige overgang mogelijk maakt bij pensioenfondsen met verschillende karakteristieken en financiële posities.** Kenmerken van pensioenfondsen en arbeidsvoorwaardelijke omstandigheden verschillen tussen sectoren en dekkingsgraden kunnen de komende jaren fluctueren. De transitie vraagt om keuzes over de nieuwe pensioenregeling, compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek en het al dan niet invaren van opgebouwde pensioenen. Evenwichtige besluitvorming hierover moet aansluiten op de specifieke situatie. Het is daarom belangrijk dat de wetgeving (i) het invaren in bepaalde mate inkadert om onevenredige uitkomsten te voorkomen en (ii) daarbij voldoende mogelijkheden biedt om rekening te houden met de omstandigheden. De keuze uit twee invaarmethoden in het wetsvoorstel geeft hier invulling aan: Een fonds-specifieke methode, VB-ALM, die bij verschillende pensioenregelingen en dekkingsgraden een evenwichtige uitkomst mogelijk maakt, maar die een uitgebreide scenario-doorrekening vergt. En daarnaast de standaardmethode, die uniform en eenvoudiger is, maar die daardoor in verschillende situaties minder mogelijkheden biedt om tot evenwichtige uitkomsten te komen. Bij keuze voor invaren is het aan sociale partners en fondsen om de geschikte invaarmethode, passend bij hun situatie en invaardoelen, te kiezen.

In de solidaire premiereregeling wordt het rendement op de collectieve beleggingen verdeeld over de persoonlijke vermogens om de beoogde leeftijdsafhankelijke risico-blootstelling te bereiken. Het wetsvoorstel bevat belangrijke waarborgen voor een robuuste verdeling van dit rendement:

- **Bij de verdeling van het collectief rendement in de solidaire premiereregeling mogen deelnemers niet worden bevoor- of benadeeld. Daartoe moeten de verdeelregels objectief vast te stellen zijn.** Waar voldoende ontwikkelde financiële markten ontbreken, zoals bij inflatie-gerelateerde beleggingen, is een objectieve rendementsverdeling niet mogelijk. Om deze reden biedt het wetsvoorstel geen mechanisme voor rendementsverdeling dat deelnemers beschermt tegen inflatierisico. Dit zou namelijk leiden tot niet-beoogde vermogensoverdrachten tussen deelnemers, met het risico op spanningen tussen generaties. In het wetsvoorstel staan verschillende

alternatieven om deelnemers in bepaalde mate bescherming tegen inflatierisico te bieden: dit kan via de solidariteitsreserve of via het aanhouden van een afgescheiden beleggingsportefeuille.

DNB noemt twee aandachtspunten bij het wetsvoorstel en de lagere regelgeving

- 1. Een passende verzwaren van de governance van het invaarbeesluit bij het gemengd bestuursmodel.** Voor het ongemengde bestuursmodel is in het wetsvoorstel opgenomen dat de Raad van Toezicht een wettelijk goedkeuringsrecht krijgt bij het invaarbeesluit, mede omdat deelnemers bij dit besluit geen individueel bezwaarrecht hebben. Voor het gemengd bestuursmodel bevat het wetsvoorstel geen vergelijkbare betekenisvolle verzwaren van de governance bij het invaarbeesluit. Dat het gemengd bestuursmodel in de pensioensector de afgelopen jaren sterk aan belang wint, maakt dit nog relevanter.

- 2. Heldere normen in lagere regelgeving voor een soepele en beheerste transitie.**
 - o Het wetsvoorstel geeft sociale partners en pensioenuitvoerders veel vrijheid bij de transitiebesluitvorming, waaronder de inrichting van de nieuwe contracten en de evenwichtigheidsafweging bij invaren. Heldere normen in lagere regelgeving over de onderbouwing van deze keuzes en het inzichtelijk maken van de effecten daarvan ondersteunen de besluitvorming zonder deze vrijheid in te perken. Dit verhoogt de transparantie en kwaliteit van besluitvorming en uitvoering, maakt effectief en uitvoerbaar toezicht daarop mogelijk en draagt zo bij aan een soepele en beheerste transitie voor de pensioensector.
 - o Specifiek is daarbij van belang dat lagere regelgeving borgt dat de transitiebesluitvorming door sociale partners en pensioenfondsen robuust is voor wijzigende (financieel-economische) omstandigheden. Dit voorkomt dat materiële besluitvorming in een laat stadium onder druk opnieuw moet plaatsvinden, met risico's voor de kwaliteit, beheersing en tijdigheid ervan. Wijzigende omstandigheden zijn reëel gezien de mogelijk lange periode tussen het invaarbeesluit en het daadwerkelijke moment van invaren.

Tot slot

Het verzilveren van de voordelen van het nieuwe pensioenstelsel vergt een complexe en omvangrijke transitie, die veel zal vragen van de pensioensector. De waarborgen in het wetsvoorstel vormen een goed uitgangspunt om de materiële risico's die hiermee gepaard gaan te beheersen en de transitie op evenwichtige wijze vorm te geven. Effectief en efficiënt toezicht op deze waarborgen draagt hieraan bij. Met risico-gebaseerd toezicht wordt de toezichtcapaciteit daar ingezet waar de risico's het grootst zijn. Daarbij wil DNB voorkomen dat DNB in procesmatige zin zelf een knelpunt gaat vormen. Om haar toezichttaak adequaat te kunnen vervullen, voert DNB nauw overleg met SZW over het beslag dat het toezicht op de transitie op de toezichtcapaciteit legt.

Het nieuwe pensioenstelsel biedt belangrijke voordelen. Voor het vertrouwen in het nieuwe stelsel is het van belang dat alle betrokkenen bijdragen aan het scheppen van realistische verwachtingen. Transparante communicatie over de gevolgen van de stelselwijziging voor de te verwachten hoogte van het pensioen en de beweeglijkheid ervan is daarbij van groot belang.